

Erasmus heeft de Beste Openbare Ruimte van Nederland

Universiteit vindt haar hart terug

‘Dit is het project waar ik het trotst op ben.’ Deze woorden sprak winnaar Huub Juurlink na zijn pitch voor de Falco Award Beste Openbare Ruimte 2014. Vier weken later stond hij op het podium om de award in ontvangst te nemen. De Erasmus Universiteit Rotterdam heeft het hart teruggevonden en dat is te danken aan ontwerp bureau Juurlink [+] Geluk en Jvantspijker architecten. *Stedelijk Interieur* legt de uitspraken van de jury voor aan Juurlink.

‘Dit is eigenlijk al de tweede prijs die ze winnen.’
‘Ja, dat klopt. In 2007 werden we benaderd door de opdrachtgever om mee te denken over het campus-terrein van de universiteit. Uiteindelijk streden we met vijf bureaus in een gunningscompetitie om deze groot-scheepse revitalisering. Waarom we uiteindelijk wonnen?’ Juurlink heeft een sterk vermoeden. ‘Ons project was het enige met een looptijd van meer dan 50 jaar. Het plan dat wij presenteerden laat op een heldere wijze zien hoe de campus zich ook de komende decennia kan blijven ontwikkelen.’

‘Met het toevoegen van een aantal grote gebaren is een openbare ruimte totaal, maar dan ook écht totaal, van karakter veranderd.’

‘Dat is mooi om te horen. Wij kregen in 2007 de opdracht om het hart van de universiteit terug te brengen op de campus. De vraag is dan natuurlijk: wat is het hart? Dat ontbrak volkomen. Er waren meerdere plekken waar je de campus op kon komen, maar nergens was een hoofdentree of een duidelijk middelpunt. De faciliteiten lagen verspreid en de studenten hadden geen plek om samen te komen. De campus was een rommeltje.’

Dit losten we op door twee duidelijke en brede assen in het gebied aan te brengen. Er zijn straks na de bouw van de tweede fase twee heldere hooftentree die samenkomen op het nieuwe hart van de campus. Op het punt waar die assen elkaar kruisen is nu een plaza ontwikkeld met een waterpartij, foodcourt en een studentpaviljoen. De hoofdas, die van oost naar west loopt, biedt ook in de toekomst mogelijkheden voor de uitbreiding van commerciële activiteiten.'

'Er is extra gebruikruimte gecreëerd door parkeerplaatsen weg te halen bij elk gebouw en parkeren op te lossen in een parkeergarage onder de centrale as.' 'Dit was inderdaad een groot probleem. Vanaf de jaren '60 werkten de plannen volgens een vast stramien. Er werd een gebouw geplaatst en daarnaast kwam een groot parkeervlak. Dit zorgde voor een heus wagenpark op de campus, maar het nam ook nog eens ontzettend veel ruimte in beslag. Deze manier is totaal niet toekomstbestendig en in de komende twee decennia zou de campus compleet volgebouwd zijn, zonder een duidelijk herkenbare structuur.' Juurlink beseftte zich dat de auto's wel een plek moeten hebben, maar dat het niet veel ruimte in beslag hoeft te nemen. 'Door onder de oost-westas een grote parkeergarage te maken, creëerden we parkeerplekken en hielden we veel meer ruimte over. Door de ontstane ruimte kan de zuidkant van de centrale as worden benut voor stedelijke bebouwing en aan de noordkant creëren we een groenere ruimte waar de studenten kunnen ontspannen voor, tussen en na de colleges.'

'Studenten willen een plek om te barbecueën.'

'Nou, dat is inderdaad het beeld dat bij veel professionals nog leeft', vertelt Juurlink. 'Geef studenten een grasveldje en een koffieautomaat en dan zijn ze tevreden. Uit onze gesprekken kwam echter een heel ander beeld naar voren. Studenten willen goede koffie drinken in een gezellig café en lekker en gezond lunchen. De flowerpowertijd is voorbij.' Ruimte voor een barbecue is er echter ook. 'Het percentage groen is vergelijkbaar met de oude situatie, maar nu komt er – wanneer de tweede fase van de parkeergarage gereed is – een groot park aan de noordkant van de campus. Het groen lag versnipperd over de campus en daardoor was het overal net niks. De ruimte die we besparen op de parkeerplekken maken we nu groen. Met het oog op de toekomstige groei is het aannemelijk dat een deel van het groen een stedelijke bestemming krijgt, maar dat is nu nog niet aan de orde.'

'Er is ook goed nagedacht over kosten in de realisatie- en beheerfase.'

'Het is allemaal niet heel bijzonder hoor, het is gewoon ouderwets rekenwerk. Als de campus op dezelfde voet door zou gaan, zou op korte termijn grond moeten worden aangekocht om er nieuwe gebouwen neer te kunnen zetten, en dat kost ook geld. Dat geld wordt nu gestopt in de bouw van een parkeergarage en een betere en effectievere openbare ruimte, bovendien kunnen faculteiten dicht bij elkaar blijven liggen en gebruikmaken van elkaars faciliteiten. Het voordeel is nu echter dat de openbare ruimte naar een hoog

niveau wordt getild, dat er genoeg mensen dicht bij elkaar zijn om voorzieningen zoals een café en winkels te kunnen realiseren en dat er bovendien een aangename verblijfsruimte wordt gerealiseerd. Ja, dat is wel bijzonder, maar niet per se onlogisch. Ook ontstaat zo de ruimte om duurzaam de toekomstige groei van de universiteit te kunnen oplossen.'

'Er is veel beton en toch lijkt het niet betonnerig.'
'Beton speelt inderdaad een belangrijke rol in deze vernieuwde openbare ruimte. Struyk Verwo Infra heeft samen met Aquaflow een speciale zandkleurige tegel met natuurstenen bovenlaag ontwikkeld die over de hele campus komt te liggen. Dit lijken kleine ingrepen, maar ze zijn van groot belang voor de uitstraling van het gebied. Ook door het aanbrengen van veel groen lijkt de openbare ruimte niet betonnerig. Boven op de parkeergarage en de andere as zijn bomen aangebracht en ook langs de centrale assen is ruimte voor groen.'

'Van non-plek is dit een bestemming voor alle stadsgebruikers.'

'Ja, dit was ook echt een van onze uitgangspunten. Natuurlijk moeten de studenten zich fijn voelen op zo'n campus, maar ook de professoren, de omwonenden en de mensen op het omliggende bedrijventerrein Brainpark hebben belang bij een bruisend centrum. Dit is de reden dat we elke maand aan tafel zaten met studenten, decanen, omwonenden en de dienst van beheer. Deze plek is nu een natuurlijke trekker voor studenten, maar straks ook voor werknemers op de bedrijventerreinen naast de campus. Doordat de tweede fase van de centrale as straks direct aansluit op de voetgangersverbinding naar het Brainpark hebben zij ook een professionele plek voor businesslunches en een kop koffie.'

Een andere belangrijke factor zijn de studentenwoningen die worden gebouwd langs de centrale as van de campus. Tussen 1.000 en 1.500 woningen worden gerealiseerd die ervoor zorgen dat het gebied 24 uur per dag levendig en bewoond wordt. Doordat er mensen wonen kunnen langs de centrale as ook voorzieningen worden gerealiseerd, zoals een kleine supermarkt.

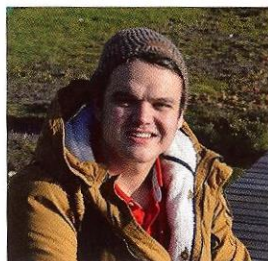
De campus heeft een nieuw hart gekregen dat langzaam begint te bruisen. Erasmus Universiteit Rotterdam is de Beste Openbare Ruimte van Nederland.

'Gozer, hoe gaat het?'

'Ja, lekker, lekker, net al weer heerlijk het eerste uur gemist.'

'Haha, goed bezig, moet je ook naar de EURrrr?'

'Ja, rustig, rustig...'

Foodcourt favoriet

In het winterse zonnetje tref ik een Poolse student met een uniek verleden. 'Heerlijk, eindelijk weer eens zon. Ik studeer sinds 2013 International Business Administration

hier op de campus. Er is in die korte tijd echt veel veranderd. Binnen één kerstvakantie staat er ineens weer een nieuw gebouw! Alleen maar goed natuurlijk. De foodcourt en de bibliotheek zijn mijn favoriete plekken, maar hier aan de waterkant is het ook heerlijk.'

Stukken aantrekkelijker

'Ha, dit is al weer mijn vierde jaar op de uni. De veranderingen zijn me zeker opgevallen. De openbare ruimte is stukken aantrekkelijker geworden. Er was bijna niets en nu is er een foodcourt, het paviljoen en een Spar. Na college zit ik ook vaak met vrienden in café "In de Smitse". Het park lijkt me ook leuk, maar ik kan me niet voorstellen dat ik hier speciaal heen ga om te barbecueën.'

Een zonnige wintermiddag op de campus

Het is half 11 als ik deze stereotyperende woorden van twee studenten op Rotterdam Alexander opvang voor mijn bezoek aan de Beste Openbare Ruimte van Nederland. De Erasmus Universiteit Rotterdam wint in ieder geval niet de prijs voor het best bereikbare openbare ruimte van Nederland. Na het metrostation Kralingse Zoom is het nog een dikke tien minuten lopen naar een onbeduidende zijentree van de campus.

De lange rij rugzakjes vormt een levende GPS-monitor en al snel stuit ik op het standbeeld van de befaamde meneer Erasmus, gevolgd door de alom geprezen as. Studenten lopen af en aan over de notoire kuitentbijter. Rustig studeren voor het nieuwste tentamen is op dit

moment nog niet aan de orde. Aan de westkant zijn graafmachines druk bezig het laatste deel van de as aan te leggen en aan de andere kant slaan bouwvakkers een nieuwe collegieruimte in elkaar.

'Nu een bouwput en straks een lichtende collegezaal.' Daar heb je als student in je laatste jaar natuurlijk helemaal niets aan. Het valt direct op dat er geen auto's zijn, nergens. Het verklaart de stijging van de hoofdas en is een indrukwekkend staaltje bouwkunde. Na een bammetje uit een plastic zakje en een kopje koffie in het paviljoen ben ik klaar voor de mening van de student.

13 >

Te koud

'Ja, wij komen hier eigenlijk alleen voor colleges. We hebben ook heel weinig meegekregen van de veranderingen de afgelopen tijd. Het is nu veel te koud om in de

openbare ruimte te verblijven, maar in de zomer kun je hier wel lekker zitten. We gaan snel weer naar binnen. Foto? Ja, oké, vooruit.'

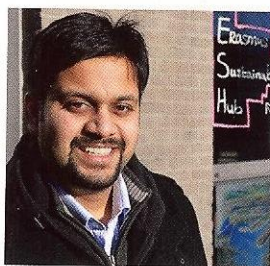
Twéé Starbucks!

'Ja, er zijn veel gebouwen en faciliteiten bijgekomen. De eerste twee maanden van mijn studie was het paviljoen nog niet open en miste ik de lekkere koffie. Nu zijn er zelfs twéé Starbucks-filialen op het terrein. Zomers zit ik vaak op een van deze bankjes met een kopje koffie – en nu ook, haha.'

Grote as

'Ja, natuurlijk mag je wat vragen, maar dit is pas mijn tweede dag op de campus.

Gister begon ik met een PhD Strategic Management. Het valt me wel op dat die grote as, de Institutenlaan, een duidelijke scheiding in het gebied aanbrengt. Dat is mooi, maar ik heb nog niet gebruikgemaakt van de faciliteiten op de campus.'

Liefst in paviljoen

'Dit is mijn eerste jaar als student in Rotterdam. Het paviljoen is de plek waar ik het meest zit, ook voor overleg met studiegenoten. De openbare ruimte gebruik ik weinig. In de zomer is de zon te fel en nu is het veel te koud.'

